

Cecilia bad vurig voor hare meesteres (Blz. 310)

— Gebiedster, gij vergist u! fluisterde zij. Geloof mij toch: zonder eenig gevoel van vreugde denk ik aan die dagen terug, evenals Paulus, onze groote apostel, aan de dwaasheden van Saulus.

— Waarom schreit gij dan zoo menigmaal? Ga weder hier zitten en vertel mij het een en ander van dien goddelijken man... Gisteren reeds deeltet gij mij mede, dat hij te Rome is.

Christina droogde hare tranen. Haar jeugdig, bekoorlijk gelaat gloeide van geestdrift.

— Van Abyssus heb ik het gehoord, sprak zij. Eenige weken geleden is Paulus aangeko-

men. De priesters en schriftgeleerden in Judea hadden hem aangeklaagd. Felix, de procurator, wilde hem voor het gerecht brengen. Paulus protesteerde echter. « Ik ben Romeinsch burger », zei hij, « en verlang mijn recht te handhaven voor den Keizer ». Daarop is hij door Felix als gevangene naar Rome gezonden. Vóórdát het proces echter begonnen was, werd hij reeds in vrijheid gesteld. Tigellinus, die de Joodsche priesters alleen reeds daarom haat, wijl Poppea hen in het geheim begunstigt, moet den Imperator daartoe hebben overgehaald. Bovendien, wat zou men den

grooten apostel hebben kunnen ten laste leggen? Thans houdt hij te Rome verblijf, verkondigt de leer van den Nazarener en schenkt vrede aan hen, die belast en beladen zijn, den vrede Gods, die meer waard is dan de hoogste wijsheid.

— Ik zou dien man wel eens willen hooren, zei Octavia. Zooveel van hetgeen gij mij van den gekruisten hebt medegedeeld, scheen mij onbegrijpelijk toe. Zijne liefde echter en zijne kracht in het lijden hebben mij getroffen. Hij is mij tot voorbeeld geworden, wanneer ik meende mijne smart niet langer te kunnen dragen en meermalen overviel mij, bij uwe eigenaardige wijze van vertellen, eene bovenaardsche kalmte. Ik vroeg dan mij zelve af: «Hoe? Indien dat alles eens geen vroom sprookje en het heil der menschheid eindelijk gevonden ware?»

— Gebiedster, het is geen sprookje, fluisterde Christina, het is de eenige waarheid van den almachtigen God. Hoe zou ik, zonder genade van dezen Hemelschen Vader en de verzoenende voorspraak van Jesus-Christus, alles wat in mijne ziel omging, hebben kunnen overwinnen?

Zij hield een oogenblik op en keek met een onbeschrijfelijk verlegen blik naar den grond.

Met een onmerkbaaren zucht, staarde Octavia op Christina's glinsterde haren, die haar over het voorhoofd golfden.

Plotseling vernam zij schreden in de richting van het peristylum. Een deftig gekleed,forsch gebouwd man stond op den drempel van het porticum en wierp een uitvorschenden blik over het park.

Octavia herkende terstond den Agrigentijn.

Hij had haar noch de vrijgelatene gezien.

— Verberg u, Ismene! sprak Octavia ontsteld. Indien hij u vindt, zijt gij verloren. Zijne vriendin Poppea zou niet rusten, vóór gij uit den weg waart geruimd.

Christina verdween tusschen de struiken. Bijna in dezelfde seconde had de Agrigentijn de jonge Keizerin opgemerkt, die deed alsof zij, in gedachten verzonken, naar de purper gekleurde zee staarde.

Langzaam kwam hij nader en groette haar

beleefder dan in zijne bedoeling had gelegen.

— Gebiedster, sprak hij, ik kom u meedeelen, dat gij ontmaskerd zijt.

Octavia stond op. Met ongeveinsde minachting rustte haar blik op den man, dien zij reeds langen tijd als den boozen demon van den Imperator had gehaat en gevreesd.

— Wat beteekent dat? vroeg zij op ijsig koelen toon.

— Het is geheel nutteloos, dat gij het ontkent, sprak Tigellinus. Gij zijt — kort en bondig — aangeklaagd wegens majesteitschennis.

Een donker rood overtoog het gelaat der vorstin.

— Gij zijt krankzinnig! Ik aangeklaagd?

— Gij, Octavia, de gemalin van den Imperator.

— En door wien? vroeg zij, bevend van toorn.

— Natuurlijk door den Keizer.

— Dat liegt gij! Zóó diep is Nero nog niet gezonken! Gij en Poppea, gij beiden, hebt dezen belachelijken laster uitgebreed!

Sophonius Tigellinus haalde de schouders op.

— Ik herhaal u, dat alles ontdekt is. Reeds langen tijd koesterde men verdenking tegen u den Keizer in het geheim te belasteren en te beleedigen...

— O, ellendelingen, die gij zijt! steunde de jonge Keizerin, buiten zich zelve van toorn.

De grofheid der leugen van deze valsche voorstelling overweldigde haar. Met de handen voor het gelaat gedrukt, steunde zij nogmaals:

— Gewetenlooze ellendelingen!

— Bij Hercules, ik raad u, wees voorzichtig! Gij doet het verstandigst eene volledige bekentenis af te leggen; op die wijze bespaart gij u zelve en den Keizer een afschuwelijk schandaal, en allicht ook... de pijnbank.

— De pijnbank! riep Octavia ontroerd. Hebt gij deze schandelijke onrechtvaardigheid nog niet afgeschapt?

— De wetten zijn ons heilig, antwoordde de adjudant lachend.

De jonge Keizerin verkeerde in hevigen tweestrijd.

Zij wist nu, dat zij verloren was, indien er geen onverwachte redding kwam opdagen. Slechts weinigen waren tegen de gruwelijke martelingen van de pijnbank gestand.

Zelfs de meest onwaarschijnlijke bekentenissen werden afgeperst, wanneer de ledematen der getuigen door de afschuwelijke tangen van de beulsknechten uit elkander werden gerukt.

De Senaat zou het schuldig over de aangeklaagde uitspreken: dat scheen haar ontwijfelbaar toe. Zou zij nu — geheel doelloos — zooveel ellende brengen over hare ondergeschikten, die, bijna zonder uitzondering, met innige dankbaarheid aan haar waren gehecht?

Toch, zij kon niet « ja » zeggen! Zij mocht, zelfs uit de edelste beginselen, zich niet door eene valsche bekentenis bevleken.

— Ik geloof u niet! sprak zij na eene langdurige aarzeling. En al spreekt gij de waarheid, al komt gij van Claudius Nero, hij zou op het laatste oogenblik nog berouw gevoelen. Het is immers onmogelijk, dat hij in ernst geloove dat ik hem zou beleedigen. Ga heen en zeg hem dat!

— Gij hebt geen verstandige keuze gedaan! Hadt gij kalm bekend hetgeen in een openbaar proces toch zal bewezen worden, bij Hercules, het zou beter met u zijn afgelopen. De Senaat zou de scheiding hebben uitgesproken en u zelve zou door den Keizer genade zijn geschonken. Nu echter zult gij ondervinden...

— Il zal alleen ondervinden, dat schurkerij wellicht machtiger is dan onschuld!

— Praatjes! Ik beveel u thans, in naam van den Imperator, alle vrijgeborenen en vrijgelatenen, die in de villa wonen, in het peristylum te ontbieden. De slaven kunnen, volgens de wet, geen getuigenis afleggen.

— Beveelt gij mij dat?

— Ja, krachtens mijne opdracht.

— En ik weiger u te gehoorzamen!

— Ook al goed! lachte de Agrigentijn. Dan doe ik het zelf. Ik heb reeds zoo menigen stap

in deze leelijke zaak gedaan... en één meer of minder zal het niet aankomen.

Hij wendde zich naar het huis en schreed door het posticum naar den zuilenhof, waar de vijftien gewapenden, die hem vergezelden, een gesprek hadden aangeknoopt met de bedienden. Geen van hen kende het doel van dezen onverwachten tocht.

— Vlucht! wendde de Keizerin zich snikend tot Christina.

Het jonge meisje trad bevend en doodsbleek uit de struiken.

— Vluchten? Dat zou immers laf zijn! Ik wil voor u getuigen.

— Wat zou dat baten? Meent gij, dat iemand aan mijne schuld gelooft? Zij zullen mij veroordeelen, of gij spreekt of zwijgt, want de Senaat kruipt voor Tigellinus. Vlucht, ik smeeik het u!

Gebiedster...!

— Wilt gij u laten folteren, dwaas dweeptertje?

— Om u te helpen, ja!

— Maar ik, Octavia, verbied het u! Christina, Christina, spaar mij toch de vreeselijke vernedering! Begrijpt gij dan niet? Gij zoudt voor mij en hem...?

Christina was bleek geworden.

— Ja, gij hebt gelijk, sprak zij bedroefd. Vergeef mij, dat ik het gewaagd heb... Christina, de zondares, moet verborgen blijven! Maar, wanneer alles voorbij is, wanneer gij de zege behaald hebt, sta mij dan toe dat ik bij u terugkeere. Ik heb immers geen ander tehuis op de geheele aarde dan dit plekje!

— Wat er ook gebeuren moge, geloof aan mijne vriendschap. Niemand weet echter welke beslissing de goden zullen nemen; voorzie u dus van eenig geld! Ik snel naar het peristylum, waar die schurkachtige Tigellinus de huisgenooten bijeenrijft. Ik zal hem zoo lang mogelijk ophouden. Sluip langs gindsche pijnboomen en klim door het venster. In mijn cubiculum staat een kistje. Hier is de sleutel. Neem er zooveel uit als gij denkt noodig te hebben. Haast u! Ik zou wanhopend zijn, als zij u gevangen namen.

Christina vluchtte weder achter de laurierstruiken.

— Vaarwel, zuchtte Octavia. Ik vrees het ergste!

— Tracht te bidden! fluisterde Christina, niet tot Jupiter, maar tot den God van Jesus-Christus!

— Ik zal het beproeven!

— Reik mij nog ééns de hand! En zeg mij nogmaals, innig geliefde gebiedster, hebt gij mij werkelijk en met uw geheele hart vergiffenis geschonken?

— Van ganscher harte.

— Dan ga ik getroost heen. Onze vader, die

in den Hemel is, kon zóóveel goedheid niet onbeloond laten.

— Ja, ik zal trachten uw God, die voor het heil van het menschdom aan het schandhout werd gekluisterd, te bidden. Ga thans heen, Christina, ga heen en... Vaarwel!

De keizerin, de edele, reine vrouw verborg haar gelaat in beide handen en snikte luid.

— Vaarwel! klonk het haar zachtjes van achter de laurierboomen tegen.

Een geruisch als van de vleugelslag eens vogels liet zich hooren, Christina was tusschen de weelderige planten verdwenen.

En de keizerin weende.

HOOFDSTUK XXXII

HET VONNIS

Twee dagen later ving het afschuwelijk proces aan, waarvan de wereldgeschiedenis bijna geen tweede voorbeeld kan aanwijzen.

Sophonius Tigellinus trad, namens den Keizer, als aanklager op.

Hij hield eene kunstige redevoering van een half uur, waarbij hij zich niet ontzag allerlei bijzonderheden aan te stippen, zoodat de vrijgelatenen van Octavia maar al te goed begrepen welken weg zij moesten inslaan, wilden zij uit de handen blijven van de beulsknechten.

Nadat hij geëindigd had met eenige huichelachtige woorden, die van leedwezen moesten getuigen, eischte Tigellinus nog éénmaal van Octavia, dat zij haar misdrijf zou bekennen.

— Gij staat hier, sprak hij, voor wereldwijze mannen, voor grijsaards, die zich d'ep schamen in uwe plaats voor de vreeselijke beledigingen, die gij den Imperator hebt aangedaan. Gij verzwaart uwe schuld, door te loochenen. Toch zou de Senaat de genade des Keizers over u inroepen, met het oog op uwe doorluchtige afkomst, ten minste indien gij uw misdrijf wilt bekennen.

— Ik ben onschuldig, antwoordde Octavia, tegen verwachting buitengewoon kalm. Al hetgeen tegen mij is ingebracht, is laster, is

een weefsel van leugens, waardoor de vergaderde vaderen niet zullen worden misleid.

— Zeker niet! klonk eene krachtige basstem.

Het was die van Thræsea Paetus, de waardige Stoïcijn.

— Neen, bij Jupiter voegde Barea Soranus er bij. En tot bewijs daarvan verklaar ik, nog voor de zaak verder in behandeling wordt genomen, dat ik mij gelukkig zou achten, indien de doorluchtige Keizerin mij de genade wilde bewijzen, mijne veertienjarige dochter tot hare gezelschapsdame te kiezen!

Een gemompel van verbazing ging door de rijen der senatoren.

Men kende algemeen de strengheid van Barea Soranus, de pijnlijke zorgvuldigheid, waarmede hij zijne schoone dochters had opgevoed.

Wek zijn toorn niet op! fluisterde Flavius Scevius, die aan zijne rechterhand zat. Een enkele blik op die van angst verwrongen gezichten zal u tot de overtuiging brengen, dat wij het noodlot niet kunnen dwingen. Het ongelooftelijke zal plaats hebben: de edelste vrouw, die ooit een voet in het palatium heeft gezet, zal worden veroordeeld door de lafhar-

tige meerderheid, die Tigellinus naar de oogen ziet.

— Maar moet ik dan zwijgen, wanneer men eene misdaad wil begaan!

— Neen, area, bij de stemming zullen wij luide en voor het gansche volk hoorbaar het « Niet schuldig » uitspreken. Voor openbare vijandelijkheden is het echter nog vroeg. Wilt gij de oorzaak zijn, dat hij de weinigen, die nog het denkbeeld van vrijheid zijn toegeedaan, in het geheim laat ombrengen? Ik meende, dat wij eene hoogere roeping hadden te vervullen! Geloof mij, het bloed kookt in mijne aderen — even goed als in de uwe! Ik tracht mij echter te bedwingen. Het uur der vergelding heeft nog niet geslagen.

— Gij hebt gelijk! Zwijg nu ook, Flavius! Ons gefluister schijnt dien kaalkop, daar op den hoek, groot belang in te boezemen.

— Den bloedverwant van den Agrigentijn?

— Juist, dien ellendigen Cossuthianus!

Sophonius Tigellinus had den uitroep van Barea Soranus met een spotachtig schouderophalen beantwoord.

Zonder zich verder om het gemompel der senatoren te bekommeren, ging hij over tot het getuigenverhoor. De vrijgelatenen van Octavia werden één voor één binnengebracht.

De eerste was een beeldschoon jongeling, Alkinus geheeten, wiens bleek gelaat zijn onbeschrijflijken angst verried.

Hij had door Octavia's goedheid geld genoeg gespaard, om zich in het land der Sabijnen een klein huisje te koopen en met zijne innige geliefde, de bekoorlijke Lalage, te kunnen huwen.

En nu zou hij — op den drempel van het geluk — zijn lichaam laten verminken, om getuigenis af te leggen voor de onschuld van Octavia, een getuigenis, dat wellicht toch nutteloos zou worden gemaakt door het « Schuldig » van anderen!

Eene huivering voer hem door de leden, toen Tigellinus hem de vraag deed:

— Vrijgelatene, wat is u bekend omtrent den smaad den Imperator door zijne gemalin aangedaan?

— Heer, sprak de jongeling, met een vor-

schenden blik op de gereedstaande beulsknechten,... ik... het is mogelijk... ik vernam...

Daarna echter maakte zich een overweldigend gevoel van schaamte van hem meester.

— Scheurt mij aan stukken! riep hij uit, de vuisten ballend tegen zijn ondervrager. Mijne gebiedster is onschuldig als het zonnelicht!

— Laat ons onderzoeken of de vrijgelatene Alkinus bij zijn getuigenis volhardt! sprak de Agrigentijn en gaf te gelijkertijd een wenk aan de beulsknechten.

De gespierde slaven traden nader, pakten hun slachtoffer met merkwaardige handigheid op en legden hem op eene lange, ijzeren machine, die « het rustbed van Prokustes » werd genoemd.

— Zij is onschuldig! verklaarde Alkinus zonder ophouden.

De schroeven werden aangedraaid.

— Sterker! beval Tigellinus.

Thans, nu de afgrijselijke pijn hem bijna bewusteloos maakte, riep de jongeling in zijne wanhoop uit:

— Genade! Genade! Ik zal bekennen!

— Maakt de schroeven lossen!

Zij werden eene omwenteling teruggedraaid.

— Laat mij vrij! klonk het op hartverscheurenden toon van zijne lippen.

Een wenk en de beulsknechten lieten hem los.

— Gij bekent dus? vroeg de Agrigentijn.

— Ja.

— Gij hebt de vreeselijke beleedigingen uit haar mond gehoord?

— Ja.

— Zij heeft getracht u om te koopen?

— Ja.

— Zij gaf u geld?

— Ja.

— Hoeveel?

— Ik weet het niet. Honderdduizend denariën.

— Goed! Dat zijn gewichtige verklaringen! Gij kunt heengaan!

Met gebogen hoofd verliet hij de gerechtszaal. Plotseling keerde hij zich om, hief de

rechterhand, die nog sidderde van de uitgestane marteling, plechtig in de hoogte en riep met donderende stem:

— En toch is zij onschuldig!

— Gij herroept dus uwe verklaring? lachte Tigellinus. Nu, wij zullen daarop terugkomen. Boeit hem, mannen! Eerst zullen wij de anderen hooren.

De volgende getuige was een forschgebouwd, veertigjarig man, een huisvader.

— Spaart mij de moeite sprak hij tot de beulsknechten: Mijne gebiedster is onschuldig. Al zoudt gij mij vaneen rijten, ik blijf er bij. Dat zou fraaie trouw heeten, die ter wille van lichamelijke pijn in leugen veranderde. Pakt maar aan! Athaneus is niet bang voor hen, die slechts het lichaam kunnen dooden. — Op de pijnbank gebracht, knipte hij zelfs niet met de oogleden.

— Zij is onschuldig, was het eenige, dat men uit hem kon krijgen.

Tigellinus, vertoornd door de geestkracht van den Nazarener, wilde de marteling voortzetten.

Thrasea Paetus verzette zich echter daartegen.

— Hoe, sprak hij verontwaardigd, gij bewondert Regulus, wijl hij de gloeiende stralen van de Afrikaansche zon heeft getrotseerd, gij verheerlijkt in uwe liederen Mucius, die lachend zijne hand door de gloeiende kolen liet verteren; en hier zoudt gij zóóveel standvastigheid met den dood straffen? Zijt gij nog Romeinen, of moet ons Judea zijn leermeester zenden, om ons begrijpelijk te maken wat eergevoel en mannenmoed is?

Het oude tooverwoord van de Romeinsche heldhaftigheid miste zijne uitwerking niet.

Drie senatoren uit de rijen der anders zoo meegaande meerderheid trachten, met allen eerbied, den « verstandigen en goeden » Tigellinus eene verdere foltering van den voor maligen slaaf te ontraden.

Hierop werd de onverschrokken Athaneus losgelaten.

Met dezelfde hardnekkigheid verklaarden twee derden van de getuigen de aanklacht

voor laster met denzelfden heldenmoed als Mucius, met dezelfde trouw als Regulus.

Het scheen alsof de oud-Romeinsche heldhaftigheid, die in den Senaat nog slechts een half dozijn echte bewonderaars telde, in de harten dezer geringe, eenvoudige lieden was teruggekeerd, ten einde het ontaarde menschedom niet aan zich zelve te laten twifelen.

De overige huisgenooten van Octavia, die de pijnen niet konden weerstaan en den aanklager ter wille waren, kwamen nauwelijks in aanmerking.

Tigellinus kookte van woede, hoewel hij het tegenover den Senaat deed voorkomen, alsof hij de schuld van de aangeklaagde overtuigend bewezen achtte.

De laatste die naar de pijnbank werd gesleept, was de gestrengte Rabonia, want ook de vrouwen en meisjes waren van deze afschuwelijke rechtsverkrachting niet uitgesloten.

Aangezien Rabonia de vertrouwde was van de Keizerin, en haar getuigenis dus het meeste gewicht in de schaal legde, had Tigellinus haar voor het laatst bewaard en den beulsknechten bevolen, de schroeven terstond flink aan te zetten.

Maar ook de trouwe Rabonia begreep welk eene verantwoordelijkheid op haar rustte en had daarom besloten liever te sterven, dan harer gebiedster ook maar de geringste schuld aan te wrijven. Alle vragen van Tigellinus beantwoordde zij met een verachtelijk: « Neen, schurk! »

De beulsknechten draaiden de schroeven van het folterbed hoe langer hoe sterker aan.

Haar arm werd ontwricht en onmachtig zonk het doodsbleeke hoofd op zijde.

Toen zij echter het bewustzijn had teruggekregen en Tigellinus haar met bevende lippen toeriep:

— Zult gij nu eindelijk bekennen? toen volgde met dezelfde gelijkmoedigheid als daareven, haar onveranderlijk: « Neen schurk! »

— Weg met de leugenaarster! siste de Agri-gentijn, die zijne hooge aristocratische waar-digheid geheel dreigde te verliezen.

— Naar mijne woning, indien, het geoorloofd is! riep de Stoïcijn Thrasea. Mijne artsen zullen de gemartelde verplegen, want ik bewonder deze heldhaftige vrouw! Ja, ik bewonder haar, vergaderde vaderen, al moet ik toegeven, dat zij den eerbiedwaardigen adjudant van den Imperator niet zeer beleefd heeft behandeld.

De Agrigentijn verzette er zich niet tegen.

Nadat de afschuwelijke tooneelen van dit walgingwekkende onderzoek waren geëindigd, stonden de verdedigers op.

Eerst Barea Soranus, daarna Thrasea Paetus. Beiden bepaalden er zich toe op het feit te wijzen dat niemand in de eerwaarde vergadering aan de schuld van Octavia geloofde.

— Bij alle goden! — zoo besloot Thrasea zijne korte rede — het proces heeft de onantastbare onschuld van de Keizerin niet behoeven te bewijzen. Mocht er echter toch nog iemand geweest zijn, die, tegen alle gezond verstand in twijfel koesterde aan de grootheid van haar karakter, en aan de rechtschapenheid van haar gemoed, dan heeft het verhoor van de getuigen bewezen, dat deze twijfel op lastertaal berust.

Blijkbaar is Tigellinus, in zijn lofwaardigen ijver om den Keizer te dienen, te ver gegaan. Hij heeft aan hetgeen snoode spionnen en venijnige aanbrengrers hem hebben medege-deeld, meer gewicht gehecht, dan hem veroorloofd was.

Hij zal thans wel overtuigd zijn, dat men hem bedrogen heeft.

Roemvoller is nooit eene aangeklaagde uit een rechtsgeding te voorschijn getreden dan Octavia, de zuster van den edelen Britannicus!

Vernieuwde, verhoogde glans omstraalt haar edel hoofd! Tot nu toe is zij in ons oog de verhevene vorstin, de volmaaktste vrouw geweest; thans staat zij voor ons als eene onsterfelijke!

Inderdaad, geen der senatoren geloofde aan hare schuld, maar allen wisten wat deze afgrijpselijke comedie beteekende. De Keizer, ten minste Poppea Sabina en de almachtige Ti-

gellinus, wenschten den band tusschen Octavia en Nero verbroken te zien.

Dit alleen was voldoende om de meerderheid van den Senaat die sedert jaren meer aan de veiligheid van eigen persoon, dan aan de instandhouding van het recht had gedacht, een uitspraak te laten doen in den geest van hem die op het oogenblik de macht in handen had.

Zoo werd dan, tegen beter weten in, de majesteitsschennis met eene verpletterende meerderheid uitgesproken en de Keizerin tot verbanning veroordeeld.

Het landhuis te Antium zou voor eeuwig haar kerker worden.

Opdat echter haar doen en laten bewaakt zou zijn, zouden de censurs haar voortdurend door eene wacht doen omringen, aan wier bevelen zij zouden hebben te gehoorzamen.

Tot in het diepst harer ziel getroffen, hoorde de ongelukkige vorstin deze vreeselijke uitspraak. Zij was vernietigd en zelfs niet in staat een traan te storten.

Daar trad Thrasea Paetus plechtig op haar toe, boog het hoofd en kuste vol eerbied den zoom van hare palla.

— Ik herhaal, sprak hij met diepbewogen stem, ik verzoek uwe toestemming, u mijne dochter te mogen zenden. Moge zij eenmaal aan u gelijk worden, ook al moest zij die gelijkenis met nog grootere ellende betalen dan u is beschoren.

Octavia kon niet spreken. Zij wierp hem een dankbaren blik toe, die hem tot in het diepst zijner ziel trof.

Onmiddellijk daarop werd zij door eenige Pretorianen weggeleid.

De wagen, die haar naar Antium moest overbrengen, stond gereed.

— Wees niet al te vermetel! fluisterde eene van haat bevende stem, vlak achter Paetus.

De Stoïcijn keek om. Het was Cossuthianus, dien hij, eenige jaren geleden, van misbruik van vertrouwen had beschuldigd.

— Ik begrijp u, lachte Thrasea, maar ik vrees u niet, noch u, noch uwe aanhangers, die voor den misdadiger de genade des Keizers hebben ingeroepen. Er zijn vergripen, die uit elken straatsteen woedende strijders

opwekken voor het mishandelde recht. Gij zijt slim als een vos: maar deze veroordeeling was een dwaze kwajongensstreek! Herinner u mijnheer, wanneer gij de gevolgen er van ondervindt.

De ellendeling haalde de schouders op.

— Ik herhaal: Wees niet al te vermetel! sprak hij. De wolken drijven zoolang ongestoord aan het zwerk tot zij elkander ontmoeten en tot torenhooge bergen werden opeengestapeld.

Uit de donkere kijkers van Thrasea blonk een vlammend vuur.

— Ha! Dat was juist hetgeen ik zeggen wilde. Wanneer de dampkring gevuld is, slaat de bliksem er vreeselijk doorheen. Mochte hij 't nimmer treffen.

Fier ging hij heen.

De Senatoren verlieten de zaal. Velen onder hen waren er die niet zonder angst het vonnis hadden uitgesproken.

Wie weet waar die willekeur heenvoerde. Zou het barre lot ook hen niet eens met zijn stalen vuist neerdreunen?

Wie in Rome stond borg voor den dag van morgen?

Wie kon zeggen dat hij, even als de on-

schuldige Octavia, in het volgend uur van hoogverraad niet zou worden beschuldigd?

Waar de ellendelingen de handen sloegen aan het edelste wat in de beschaafde wereld uitblonk, wie kon dan borg blijven voor het leven van die kruipende Senatoren, die uit vrees en uit lage vleierij de onschuld in persoon plichtig verklaarden!

De schrik was te Rome meester. Vaderlandsliefde en heldenmoed werden niet meer geteld.

De wildste, buitensporigste uitpattingen hadden de onschuld vervangen, de hellekrachten waren losgebroken, in de arena scherpten de wilde dieren hunne tanden en vroegen met ijselijk gehuil naar het lillend vleesch der Christenen.

— Er zijn vergripen, die uit elken straatsteen woedende strijders opwekken voor het mishandelde recht! had Thrasea gezeid.

Toen de valsche Cossuthianus zulks den vuigen Tigellinus meldde, spotte deze luid en in de richting van den aftrekkenden Thrasea de vuist uitstekend, sarde hij:

— Hier te Rome wordt elke straatsteen een wapen in mijne hand, waarmede ik den een na den ander verpletten zal!

HOOFDSTUK XXXIII

DE VOLKSWOEDE

Het vermoeden van Thrasea scheen dienzelfden dag nog bewaarheid te zullen worden.

De schandelijke afloop van dit ongehoorde rechtsgeding werkte op de gezamenlijke bevolking als een vuistslag op het gelaat van ieder afzonderlijk.

Octavia veroordeeld!

Dat was te veel!

Het Romeinsche volk, dat alle uitpattingen en zwendelarijen van het hof stilzwijgend had geduld, gaf, alsof het vooruit afgesproken was, plotseling lucht aan zijn toorn over de eerlooze, lafhartige verongelijking van deze edele, beminnelijke vrouw.

Gedurende eenige oogenblikken zou men

hebben kunnen gelooven, dat het de tijdgenooten van Virginia waren, die daar tezamen rotten, vloeken uitstieten, klaagtonen en bedreigingen aanhieven en eindelijk, met de verpletterende eensgezindheid van een lang voorbereiden opstand, den kreet aanhieven:

— Leve Octavia! Weg met Poppea Sabina!

Het was vooral het vrouwelijke Rome, dat aan dezen onverwachten, heftigen opstand den doorslag gaf.

Van de laatste visschershutten aan de helling van den Aventijnschen heuvel tot aan de villa's bij de Milvische brug, overal zag men de vrouwen het middenpunt uitmaken van opgewonden groepen: vrouwen in de kleedij

van den kleineren burgerstand, hartstochtelijk en ruw in hare welbespraaktheid, maar ook voorname dames in sneeuw witte, golvende palla's, het helroode flammeum over de kunstig gekapte haren, deftig en bevallig in al hare bewegingen.

De eene treurde om het lot der brave vrouw, terwijl de andere van de rustbank opsprong en over den marmeren muur van het paleis haar stem bij die van het woedende volk voegde.

De gemalin van den laffen senator teekende protest aan tegen de leugenachtige uitspraak van haar gemaal, de vrouw van den beulsknecht tegen het afschuwelijke van de pijnbank.

Geprikkeld door de stemmen van die duizenden vrouwen, die zich in haar heiligst gevoel beleedigd achtten, trokken de dappersten onder de mannen in indrukwekkende massa's naar het palatium en eischten met donderende kreten de terugroeping van Octavia.

Telkens vertoonden zich nieuwe scharen op het Forum.

Eene afdeeling stadssoldaten daalde den heuvel af, waarop het Capitool was gebouwd en stormde op de woestelingen in.

— Halt! riep de aanvoerder. Geen pas verder, of ik laat u allen nederhouwen!

— Schaam u! antwoordde een slanke jongeling met donkere oogen, terwijl hij de vuist dreigend in de hoogte stak.

Het was de vrijgelatene Paul.

— Schaam u! herhaalde hij. Wilt gij de eerloosheid verdedigen tegen de onschuld? Zijt gij een Romein?

— Uit den weg! klonk de stem van den aanvoerder. Luistert! Daar hoort gij reeds het Germaansche kriegsgezag! Voorwaarts, mannen! Ik moet mijn plicht doen! Velt de speren!

— Nu nog mooier! riep een van de soldaten.

— Waarheid blijft waarheid! De keizerin is onschuldig en Poppea Sabina eene lage indringster!

— Ik ben Romeinsch burger! riep een tweede.

— Ik vecht niet voor Poppea!

— Leve Octavia! klonk uit den mond van een derde.

— Juist! jubelde Paul. Leve de stadscohorte!

— De stadscohorte! juichte het volk. Heil den beschermers van Octavia.

De aanvoerder keek radeloos rond. Het geheele honderdtal weigerde gehoorzaamheid. Het rumoer op het Forum nam met elke seconde toe.

Plotseling greep Paul den aanvoerder bij den arm.

— Aarzelt gij nog? riep hij op den toon van een bezielde profeet. De eervergeten smaad en schande moeten gestraft worden, al zou het heelal uit zijne voegen scheuren!

Op hetzelfde oogenblik had hij den verasten aanvoerder het breede zwaard uit de hand gerukt en terwijl hij nu het flikkerende staal boven het hoofd zwaaide, riep hij:

— Op, mannen, naar den hofburcht! Kom, speerdragers! Uwe verschijning zal den doorslag geven!

— De stadssoldaten verklaren zich vóór Octavia! ging als een bruisende stroom van mond tot mond.

— Maakt plaats! Wij zullen het palatium bestormen! De Cesar moet voor het ostium komen en ons bij alle goden zweren, dat hij Octavia in hare vorstelijke rechten zal herstellen! Weg met de ellendige Poppea! Zij treedt ons, Romeinen, met voeten!

— Weg met Claudius Nero, als hij niet naar ons luistert! klonk eene stem boven alle andere uit.

Iedereen keerde zich om.

Nicodemus echter die deze vermetele bedreiging had geuit, was op hetzelfde oogenblik verdwenen. Hij scheen in de aarde weggezonden te zijn, spoorloos, als eene geestverschijning.

In het palatium was men ten einde raad.

Een vijftigtal Pretorianen, die Sophonius Tigellinus, op verlangen van Poppea Sabina, had doen oprukken, om het volk uiteen te drijven, waren, na eene korte schermutseling,

gedeeltelijk ontwapend, voor een ander gedeelte doodgeslagen.

En nu de soldaten van de stadscohorte hunne lansen dreigend ophieven, wist men volstrekt niet meer wat men moest beginnen. Tigellinus zond bode op bode naar de groote kazerne, maar er kwam geen antwoord.

Hij verwierp aanvals- en verdedigingsplannen zonder tot eene beslissing te geraken, want alles hing af van den spoed, waarmede de troepen uit de kazerne der Pretorianen zouden aankomen, ja, van de bereidwilligheid waarmede zij den strijd zouden opnemen tegen het verbitterde Rome.

Eindelijk uitte hij zijne bedenkingen tegen den keizer.

Een angstig gevoel greep den ongelukkige aan; de keel werd hem als dichtgesnoerd. Het was geene lafhartigheid, die hem vervulde, het waren gewetensknagingen, waardoor hij gekweld werd.

Ja, het volk had gelijk!

Het was misdadig deze schijnbewijzen te gelooven, hoe overtuigend zij ook door de sluwe delatoren waren uiteengezet. Dat Tigellinus had gedwaald was ten minste nog te vergeven; maar ook Poppea had zich laten misleiden, dat was veel erger.

Zij, door wie de ongelukkige Octavia zoo veel had moeten lijden, had haar uiterste best moeten doen, om het ongegronde van de beschuldiging aan het licht te brengen.

Dat hij aan Octavia's schuld had geloofd, was onvergefelijk. Hij moest met blindheid geslagen zijn geweest en daarover zou hij boeten.

Hoe wist Rome, dat de beschuldigde geheel onschuldig voor hare aanklagers had gestaan? Hij, de Cesar, moest zijne Octavia beter kennen.

O, hij doorzag alles! De schurkachtige delatoren hadden gehoopt Poppea een dienst te bewijzen, dien zij met Perzische vrijgevigheid zou beloonen!

Misschien had zij zelve wel te kennen gegeven, dat Octavia haar in den weg stond!

En dààrom dus die afschuwelijke martelingen, die ontwijding van de onschuldigen...?

Was hij dan werkelijk blind geweest? Of trof hem thans het vreeselijke lot, dat Agrippina hem eens had voorspeld? Zoolang zij hem beschermde, zou hij machtig zijn, zonder haar zou hij vroeg of laat in de diepte zinken...

Ja, dat moest het zijn! Zijn glans, zijne goddelijke macht werd met vernietiging bedreigd!

De stadscohorte was reeds ontrouw geworden; de Pretorianen, die ook eergevoel bezaten en ook verontwaardigd waren over de ongehoorde onbillijkheid, waarmede de zachtmoedige hulplooze lijderes was behandeld, zouden zich bij de opstandelingen aansluiten.

Reeds meende hij hunne colonnes te hooren opmarcheeren...

Het lavaplaveisel dreunde... «Weg met Claudius Nero»!

Men bestormde het ostium... Burrus en Julius Vindex drongen zijne vertrekken binnen... De zwaarden glinsterden in hunne vuisten...

«Hier, deze houw is voor Agrippina!... En deze voor de laaghartig behandelde Octavia!»

Hij stiet een afgrijselijken kreet uit, als voelde hij het wrekende staal reeds in zijne borst dringen.

— Waarom doodt gij mij, terwijl ik haar immers wilde redden? steunde hij.

Hij liet het hoofd op de tafel zinken.

Daar trad Poppea binnen en legde hare zachte hand op zijn schouder

— Stel u gerust! sprak zij op vleienden toon. Er is eindelijk bericht gekomen uit de kazerne. Burrus is plotseling ziek geworden. Een vertrouwd tribuun komt met twee duizend man door de Subura hierheen.

— Zwijs! barstte hij dreigend los.

— Wat beteekent dat? vroeg zij verbaasd.

— Dat zult gij wel hooren! Roep Tigellinus!

— Zend een uwer slaven!

— Neen, gij zult gaan! riep hij opspringende. Hij greep haar bij de keel.

— Zijt gij krankzinnig?

Zij had zich losgewrongen en stond nu voor hem als eene Bellona, dubbel schoon door het

vlammend rood, dat haar gelaat had overtoegen.

— Vergiffenis! mompelde Nero... Ik weet niet wat mijne hersens zoo in verwarring heeft gebracht... Cassius!

De slaaf trad binnen.

— Voor den duivel, roep Tigellinus! schreeuwde de Keizer, alsof het Cassius geweest was, aan wien hij dit bevel tweemaal te vergeefs had gegeven.

— Wat beveelt mijn vriend en gebieder? vroeg de Agrigentijn, toen hij den drempel van de kamer overschreed.

— Neem een heraut, ga onmiddelijk naar het vestibulum en verkondig aan het Romeinsche volk dat de Senaat zich heeft vergist!

— Hoe?

— Dat de Senaat uit niets dan schaapskoppen bestaat, zoo gij dat liever hoort! Octavia is onschuldig! Claudius Nero laat den Romeinen dank zeggen dat zij de waarheid hebben erkend, terwijl de verzamelde « ossen » op het Capitoel het « schuldig » uitbrulden. Verstaat gij mij niet?

— Ja maar...

— Geen maren! Verder zult gij wel zoo goed zijn mijne doorluchtige gemalin een dozijn Pretoriaansche ruiters na te zenden, die haar met al den eerbied en de waardigheid, die haar toekomen, naar het palatium terugbrengen...

— Meent gij dat in ernst?... vroeg Poppea, bleek als een doode. Cesar handel niet overijld! De Senaat heeft uitspraak gedaan. Het vonnis is niet meer te veranderen.

— Ik vernietig dat vonnis krachtens mijne soevereine macht! Het geheele proces is nietig verklaard. Octavia is en blijft mijne keizerlijke gemalin. Gij echter...

— Nu? Ik? Ik?...

— Gij echter zult het palatium verlaten; de billijkheid en het openbaar rechtsgevoel eischen het... Ga heen, Tigellinus! Met uw hoofd blijft gij mij borg, dat mijne bevelen stipt worden nagekomen. Zeg aan het volk, dat Poppea Sabina gereed staat hare eigene villa te betrekken. Kom, waarom aarzelt gij nog?

De Agrigentijn verwijderde zich met eene buiging.

— Mijnentwege! sprak hij in zich zelve. Eene luim van het oogenblik of angst voor die schreeuwers! Hoe lang zal het duren? En bovendien, al zou Octavia zich kunnen staande houden, ik zit zoo vast in den zadel, dat ik haar niet behoef te vreezen!

Poppea Sabina was buiten zich zelve van woede.

Zoo zou dus alles, waarnaar zij jaren lang met vurig verlangen had gestreefd, door een enkel zwak oogenblik van den Keizer in duigen vallen!

Haar vaartuig sloeg om, op hetzelfde oogenblik, dat zij aan land zou stappen. Waarom was die Agrigentijn ook zoo onvoorzichtig geweest? Met wat minder onbeschaamdheid zou hij meer hebben verkregen!

— Nero! kreet zij, en viel voor den Imperator op de knieën, ik verlaat u niet! Ik sterf liever dan als eene verstootene heen te gaan.

Zij trok zich de haren uit en sloeg met het hoofd tegen den vloer.

— Houd op! riep de Imperator.

Medegesleept door hare hartstochtelijkheid, beurde hij haar van den grond.

— Houd op met klagen, ging hij voort, en breng mij niet tot wanhoop.

Buiten klonk het trompetgeschal van den heraut.

Eene angstwekkende stilte verving het ontzettende rumoer, dat op het Forum Romanum had geheerscht. Men hoorde de schetterende stem van den Agrigentijn, die in korte, afgebroken zinnen tot het volk sprak.

Men kon de woorden in de vertrekken van den Imperator wel niet verstaan, maar de uitwerking van de korte redevoering deed den hofburcht op zijne grondvesten schudden.

Het gejuich van het volk overtrof de uitbarsting van toorn honderdvoudig. Telkens en telkens weder klonk het uit vele duizenden monden: «Leve Octavia! Leve de Keizer! Eenigen riepen zelfs: «Leve Tigellinus!»

Intusschen beefde Poppea over haar geheele lichaam van woede en verbittering.

— Vaarwel! zuchtte zij hartverscheurend.

Ik ga heen, Cesar! Ik had gemeend, dat mijn naam dieper in uw hart was gegrift! Wees gelukkig met uwe Octavia!

Hij sloeg de beide armen om haar heen.

— Wij zullen elkander wederzien, sprak hij. wees verstandig, Poppea! Hoort gij niet, hoe zij juichen en jubelen? Wanneer het volk het verlangt!...

Zeg mij, Poppea: wat zou de Keizer zijn zonder het volk?

— Het volk! herhaalde Poppea op verachtelijken toon. Gij ontvingt uwe macht niet van het volk, maar van het noodlot en uwe soldaten zijn de wallen, waarop het gemeen den kop te pletter moet loopen! Hoort gij de langerekte toonen der trompetten? Dat is Burrus, die ons te hulp snelt. Te laat, helaas nu de Agrigentijn uw besluit aan het volk heeft medegedeeld! O, ik doorzie u volkomen. Uwe liefde voor gerechtigheid is niets dan een masker voor uwe oververzading.

— Vrouw, gij praat onzin!

— Ja, ik spreek onzin! Luister er niet naar! Ik weet niet wat ik zeg! Mijne hersens staan in lichtelaaïen gloed. Ik zou u op dit oogenblik met deze handen kunnen worgen.

Zij speelde hare comédie voorbeeldig, legde de handen op Nero's schouders en keek hem zóó betooverend aan, dat hij bezweek.

Anderhalf uur later rolde de wagen die de veroordeelde vorstin naar haar landhuis had moeten brengen, over het plaveisel van de via Sacra.

Het gejuich nam geen einde.

— Leve Octavia! jubelde geheel Rome en als eene onheilspellende echo klonk daartusschen: Weg met Poppea! »

Onzichtbare handen vlochten kransen om de borstbeelden van Octavia, die ten tijde van Agrippina op het Argiletum, voor den Saturnustempel, op de hoogte van het Capitool en op vele punten van het Marsveld waren opgericht.

De standbeelden van Poppea Sabina daarentegen, die Nero had laten oprichten, werden van hunne voetstukken geworpen, vernield, met stof en vuil bevestigd, of, evenals de lijken der misdadigers, naar de strafplaats

gesleept.

Verwelkomd door Claudius Nero, schreed de marmerbleeke Octavia door het voorportaal van het palatium.

— Heil den Keizer! Heil der Keizerin! jubelde het volk bij deze begroeting, die toch zoo koud, zoo angstvallig, zoo stom was.

De menigte stroomde in ontelbare scharen naar de openbare altaren, om den goden dank te zeggen, dat de wanbedrijven in de keizerlijke woning nu eindelijk hadden opgehouden, dat Octavia nu geheel en alleen hare onvervreemdbare rechten had teruggekregen.

Bijna in hetzelfde oogenblik, dat Octavia het palatium betrad, sloop Poppea Sabina, diep gesluiërd, door het Palatijsche park naar den uitgang, die naar den Circus Maximus leidde.

Hier vond zij haar draagstoel.

Zij wierp een toornigen blik op den schitterenden hofmuur, waar zij tot nu toe als soevereine vorstin had getrouwd. Daarna drukte zij de lippen vast op elkander, legde de hand op het hart en steeg in hare lectica.

In eene vergadering van den Senaat, die door den Keizer was bijeengeroepen, werd de scheiding, die, eenige uren geleden, met eene verpletterende meerderheid was uitgesproken, wegens een gebrek in den vorm, nietig verklaard.

Thrasea Paetus en Barea Soranus betuigden den vergaderden vaderen op spottenden toon hunne erkentelijkheid en besloten, ieder op zijne wijze, met de opmerking, dat zij verder voor de eer bedankten, lid te zijn van eene vergadering, die in zulke gewichtige aangelegenheden, fouten kon maken in den vorm.

Iedereen voelde den bijtenden spot en de diepe verachting, die in deze ironische taal waren gelegen.

Cossuthianus, de ervvijand van Thrasea, knarsetandde van woede, want hij voorname-lijk had van den dapperen Stoïcijn eenige spotachtige toespelingen te verduren. Toch waagde niemand een woord te antwoorden.

De schaamte, die somtijds bij de laagste naturen ontwaakt, had hunne huichelachtige tongen met stomheid geslagen.

HOOFDSTUK XXXIV

OCTAVIA'S BESLUIT

Gedurende de eerste uren na het wederzien van Octavia, toonde Nero zich vervuld van ernstig en waarachtig berouw.

Het lijden van zijne jonge gemalin had hem diep getroffen.

Hij deed zich zelven de hartstochtelijkste verwijten, dat hij op zulk eene onvergefelijke wijze geloof had geschonken aan den schijn.

— Octavia, sprak hij, terwijl zij uitgeput was neergezonken op een rustbed in hare eigene vertrekken, thans zult gij alles ten goede zien keeren. Ik wist niet welk een heerlijk, verrukkelijk wezen gij zijt! Schrei niet, arme Octavia! Ik weet wat gij hebt geleden! Zie, bij alle goden zweer ik u, dat ik gaarne deze hand zou laten verpletteren, indien ik kon goed maken wat ik tegen u heb misdreven. Maar, voor zoover dat mogelijk is, zal het nog geschieden. Tigellinus heeft reeds vier van die ellendige delatoren gevangen genomen. Zij zullen aan het kruis hunne misdaden boeten. Octavia, schenk mij vergiffenis; Ik zou niet langer kunnen leven, zoo gij vertoornd op mij bleeft.

Zij schonk hem van ganscher harte vergiffenis.

Toch was hare ziel nog te zeer met het voorvallene vervuld, dan dat zij plotseling al het leed van de vervlogen jaren en het vreeselijke rechtsgeding zou hebben kunnen vergeten.

— Laat ons afwachten, sprak zij, of gij u zelven niet bedriegt. Het offer, dat gij denkt te brengen, gaat wellicht uwe krachten te boven. Hetgeen voor mij eene gunst van de goden zou zijn, mag ik niet drukken als een plicht. Stel u zelven op de proef, of gij wel in staat zijt afstand te doen van een geluk, dat toch eigenlijk geen geluk was!

Claudius Nero putte zich uit in vurige betuigingen.

De onzelfzuchtigheid van deze jonge vrouw, het ondergane leed, waarvan elk harer gelaats-

trekken getuigde, troffen hem tot in het diepste zijner ziel.

Aarzelend, als een misdadiger, die zulk eene gunst niet heeft verdiend, nam hij de teedere vingers in zijne hand en kustte ze.

Daarna verzonk hij weder in dof gepeins, totdat de tricliniarch hen meldde dat de coena gereed was.

De Keizer stond op en wendde den blik op Octavia.

Zij was, ingesluimerd. Een lichte bloes lag op hare wangen en aan hare wimpers glinsterden de laatste sporen van de vergoten tranen.

Hij wekte haar en keek haar met groote innigheid aan, als smeekte hij nogmaals vergiffenis.

Zij lachte. Daarna bracht zij haar kapsel in orde, wikkelde zich in hare palla en volgde haren gemaal naar een der meest afgelegene, kleine eetkamertjes.

En Nero, die gewoonlijk driemaal daags van toilet verwisselde, vergat ditmaal zelfs zich te laten verkleeden.

Zij gebruikten het middagmaal geheel alleen, als een paar eenvoudige burgers, slechts door enkele slaven bediend.

Noch hij, noch Octavia sprak niet meer dan hoog noodzakelijk was: zij, tengevolge van hare doodelijke vermoeidheid, hij, tengevolge van een smartelijk, beklemmend gevoel van schaamte voor de vrouw, tegen wie hij zich, de goden mochten weten waarom, zoo zwaar had bezondigd.

Octavia roerde het maal bijna niet aan, maar ook den Keizer, voor wien eene goede tafel anders van de hoogste genietingen behoorde, wilden de heerlijke parelhoenders en de geurige vruchten van Capua niet smaken.

Reeds zeer vroegtijdig begaf zij zich naar haar vertrekken.

Niettegenstaande de onloochenbare verandering in het gedrag van den Keizer, voelde

zij zich zóó beklemd, dat zij onmiddellijk zou hebben willen sterven.

Ja, zij meende, dat zij een veel kalmer en geruster gevoel had gehad, dat haar geest veel helderder was, toen zij onder den druk van de smadelijke uitspraak, in de carruca naar Antium reed.

Zij verwachtte niets goeds van deze plotse-linge verzoening; zij voelde dat Nero niet vrij was geweest bij het nemen van zijn besluit, dat hij er toe gedwongen was door de woeden-de volksmenigte, door gewetensangst of wel-licht door medelijden.

Liefde, het eenige, dat haar gewond hart zou hebben kunnen genezen, voelde hij niet voor haar. En toch: de Nazarener, van wien Christina haar had verteld, had de schoone spreuk nagelaten:

« Volhard tot het einde ».

Ja, zij zou volharden, zij wilde niets onbe-proefd laten, wat in hare macht was. Verder moest zij het aan de goden overlaten!

Zoodra was Nero niet alleen, of hij bespeur-de een onbestemd gevoel van verlatenheid, dat na weinige oogenblikken een bepaalden vorm aannam.

Het verlangen naar Poppea Sabina be kroop hem.

Al zijne onbescheidenheid alle uitspattin-gen, waaraan hij had deelgenomen, konden toch haar beeld niet op den achtergrond schui-ven.

De zekere trek om de lippen en om de oogen, die Poppea met Christina gemeen had, was de onbewuste oorzaak van dezen duivel-schen hartstocht.

De gedachte, Poppea te zullen verliezen wond hem op, tot krankzinnig wordens toe.

Eenige uren nadat hij Octavia's vergiffenis had afgesmeekt, beefde hij reeds bij de ge-dachte aan de logische gevolgen.

Hoe hij zijn gezond verstand en zijn recht-vaardigheidsgevoel ook liet spreken, hij kon zich niet losrukken uit de betoovering, waarin deze gewaarwordingen hem gekneld hielden.

Gedurende vier lange dagen hield de Kei-zer dezen wanhopigen strijd tusschen liefde en plicht vol.

Hij kon zich met niets anders bezighouden. Geen der vrienden werd toegelaten.

Zelfs Tigellinus en Paulo, die over de nieu-we villa in Campanie kwam spreken, moes-ten onverrichter zake terugkeeren.

De Keizer wilde niemand zien dan Octavia. Het scheen wel, dat hij zich zoo spoedig moge-lijk in het onvermijdelijke wilde trachten te schikken.

Octavia doorzag hem volkomen.

Op den vijfden dag kwam zij voor hem staan, keek hem, zonder een enkelen traan te storten aan, en zei met vaste stem:

— Ik weet nu, dat gij voor eeuwig voor mij verloren zijt. Ik haat u daarom niet; de god-heid heeft het zoo gewild. Laat mij — dit is mijn eenige wensch — kalm naar mijne villa in Antium terugkeeren en daar verder leven zoo goed als het gaan wil! Ik hoop dat Poppea u zoo lief zal hebben als ik u heb liefgehad!

Zij wilde er bij voegen:

— Vertrouw haar niet al te zeer! Zij bemint slechts de macht en de heerlijkheid van het palatium! Zij hield die woorden echter voor zichzelf.

Niettegenstaande de Keizer diep getroffen was door den heldenmoed van zijne edele, zachtmoedige gemalin, kon hij toch bij dit voorstel zijne vreugde nauwelijks verbergen.

Zij sprak immers in ronde woorden uit het-geen hij zelf reeds zoo lang had ingezien.

Alleen voor den vorm trachtte hij haar tot andere gedachten te brengen. Hij liet Seneca ontbieden benevens zijn vertrouwde Paulo, ten einde hem te helpen, maar Octavia bleef bij haar plan.

Zonder eenig opziens te verwekken, keerde zij naar Antium terug, den laatsten zweem van hoop — het was nauwelijks meer « hoop » te noemen — in het palatium achterlatende.

En evenzoo nam ook zonder eenig opzien te verwekken, Poppea Sabina hare plaats in het palatium weder in, geestdriftig begroet door den man, die weinige dagen geleden, bij het zien van de doodsbleeke Octavia gezworen had, dat hij zich met innige vreugde zou la-ten dooden, indien hij daardoor de schuld, die hij op zich had geladen, kon uitwischen.

Octavia had het bericht laten verspreiden, dat zij zelve den wensch had te kennen gegeven de hoofdstad te verlaten.

Tigellinus had in de laatste dagen, door het uitdeelen van eenige millioenen denariën, de lijfwacht zoodanig voor zich weten te winnen, dat de soldaten en het meerendeel van de officieren hem met stormachtige toejuigingen tot commandant hadden begeerd, nadat de onlangs ziek geworden Burrus plotseling was gestorven.

Zoo was dan alles weder in het oude spoor.

De wacht aan het keizerlijk paleis werd verdubbeld en de nieuwbenoemde bevelhebber der Pretorianen achtte het eene kleinigheid, het gemeen, al brulde het ook nog zoo overmoedig, uiteen te drijven, indien het zich nogmaals mocht verstouten den Imperator de wet te willen stellen.

Nieuwe soldaten, voor het grootste deel Germaansche huurlingen, werden reeds in den wapenhandel geoefend.

Nero, die nu kon zeggen, dat Octavia uit vrijen wil den hofburcht had verlaten, had ook langzamerhand geleerd zijn geweten gerust te stellen.

Ook het volk was tot kalmte gekomen, want de hoofzaak, waarnaar het gestreefd had, de intrekking van het ongehoorde vonnis, had men den overmoedigen Tigellinus immers afgeperst.

Wat eindelijk Poppea betrof, naar de meening van den koelbloedigen beoordeelaar, mocht zij met den loop der gebeurtenissen volmaakt tevreden zijn.

Dat zij, na de vernietiging van het vonnis, hetwelk de echtscheiding tusschen Octavia en Nero tengevolge moest hebben, niet feitelijk Keizerin kon worden, deed niets ter zake. Zij beheerschte den Imperator. Meer verlangde haar heerschzucht voorloopig niet.

Later zou zich de gelegenheid nog wel eens voordoen! Misschien was Octavia, wier leven toch geene waarde meer moest hebben, langs minnelijken weg over te halen, geheel van het tooneel te verdwijnen...

Intusschen verkeerden zij, die bij Poppea

zulke lankmoedige, practische overwegingen onderstelden, in eene grove dwaling.

Poppea gebruikte haar verstand niet, zij luisterde slechts naar hare hartstochten.

Zij zon de wraak. Zij had nooit gedacht, dat deze ongelukkige Keizerin in naam gevaarlijk voor haar zou kunnen worden. En nu had dat ongehoorde feit toch plaats gehad.

Dit feit alleen reeds was voldoende om het lot van de rampzalige vrouw te beslissen. Zij moest sterven, al zou Poppea haar ook zelve den dolk in het hart stooten.

Vooreerst wijdde Poppea Sabina zich aan de taak om het verloren aanzien bij het volk te herwinnen.

De trawanten van Tigellinus rukten de kransen van de borstbeelden der gevluchte Keizerin af, terwijl zij de omvergeworpen standbeelden van Poppea weder op hunne voetstukken plaatsten, met bloemen bestrooiden en door het branden van offeranden ver eerden. Alle beeldhouwers in de stad ontvingen de opdracht nieuwe beelden in marmer en brons van haar te vervaardigen, een waardig antwoord op de beleedigingen, haar door het volk aangedaan.

Sterke afdeelingen Pretorianen doorkruisten de stad, allen gevolgd door drie dozijn forsche gebouwde slaven van den Imperator, die, behalve het korte zwaard, stevig gevlochten zwepen droegen.

Op deze wijze werden nieuwe samenschelingen en beleedigingen in de kiem verstikt.

De Senaat, door den Cesar drie dagen later met het vertrek der jonge Keizerin in kennis gesteld, betreurde thans even slaafs onderworpen de vernietiging van het vonnis, als hij kort geleden het vonnis zelf betreurd had.

Deze ongelooflijke houding van het hoogste Staatscollege bracht de op wraak zinnende Poppea op het denkbeeld, zich nogmaals van den Senaat te bedienen, om hare doodelijk gehate tegenstandster uit den weg te ruimen.

Als zij het verstandig aanlegde, zouden de knechten op het Capitool andermaal om draaien en er een derde vonnis geveld worden. waarbij de Keizerin toch en niettegenstaande

alles, schuldig werd verklaard aan hetgeen haar ten laste was gelegd.

Maar neen, men zou dien ellendelingen immers te veel eer bewijzen, door bij zulk eene gewichtige zaak hunne medewerking te vragen!

Zij maakte zich los van dat denkbeeld. Zij zelve zou handelen, zij alleen.

En ditmaal zou Tigellinus haar met zijne

eigenwijsheid niet meer in de wielen rijden. Zij had hem terstond gezegd, dat het proces tot niets zou leiden.

Deze onhandigheid had haar, Poppea, bijna in het verderf gestort. Zij bedankte voor zulke raadgevers.

De slag, dien zij nu wilde slaan, zou haar slachtoffer verpletteren, vergruizen, als een bliksemstraal uit Jupiter's hand!

HOOFDSTUK XXXV

HET PLAN VAN POPPEA

Het was een sombere dag in December. Uit de loodkleurige wolken daalde een dichte stofregen op de stad der zeven heuvelen neer.

Nero lag in zijn studeervertrek op de rust-bank met de leeuwenklauwen.

Een slaaf had hem eene prachtige antilopehuid over de voeten uitgespreid, terwijl een tweede den gloed van de kolen in het metalen bekken, dat op een drievoet van gedreven zilver in het midden van het vertrek stond met een waaier van struis- en pauwenvederen voorzichtig aanwakkerd.

De Cesar had reeds vroeg in den morgen de dagelijksche deputatie uit den Senaat ontvangen, eenige regeeringszaken met Seneca en Tigellinus afgehandeld en eindelijk met Paulus gearbeid, wiens bouwplannen hem nader aan het hart lagen dan de berichten over de onderdrukking van opstanden in Narbonensisch Gallië of de voorstellen betreffende een groot ruitersstandbeeld, dat de dankbare Pretorianen voor hun afgodisch beminden Burrus wilden oprichten.

Thans, na het prandium, voelde Nero zich een weinig vermoeid, te meer wijl het drinkgelag bij Cossuthianus den vorigen avond langer geduurd had dan gewoonlijk.

Het gekletter van den regen, die van het dak droppelde en de grauwe lucht brachten hem in eene zwaarmoedige stemming.

Eene onaangename huivering voer hem door de verwende leden.

Hij kon niet spreken.

Cassius kende de gewoonten van zijn gebiedster reeds lang en wist dat ook hij moest zwijgen, wanneer de Cesar zoo in gepeins verzonken lag.

— Gij hebt mij allen voorgelogen, dacht de Imperator en wierp een blik door de halfgeopende deur in den van regen druipenden zuilenhof. *Een god*, noemde hij Poppea; *de wil van het heelal*, was de titel dien de vleierende Tigellinus mij gaf. Ik zelf meen krachten in mij te bespeuren, die, eenmaal ingespannen, toereikend zouden zijn, om de menschheid op te heffen tot den hemel of geheel te vernietigen. En nu moet ik het verdragen, dat Jupiter Pluvius een donkeren sluier hangt, niet alleen over het schitterende firmament — maar ook over mijn eigen somber gemoed. Nero, de almachtige, bevriest — niet alleen zijn lichaam, maar ook zijn ziel.

Plotseling bracht hij de hand naar het hoofd en riep:

— Cassius, breng die kolen naar buiten! Het is mij te benauwd, ik heb hoofdpijn; en gij weet het immers, Cassius, als de Cesar hoofdpijn heeft, wordt dat aan de uiterste grenzen van het wereldrijk gevoeld.

Cassius gehoorzaamde.

INHOUD

	Blz.
I Het plan van Agrippina	3
II De oude bedelaar	10
III Het drama op den berg	18
IV De tijgerin	30
V Het offer	39
VI Op zee	45
VII Het hol van moeder Barbilla	55
VIII De jonge priester	61
IX In doodsgevaar	71
X Aan het Romeinsche hof	78
XI De jonge Imperator	85
XII De ontmoeting	94
XIII De verdwijning van Christina	101
XIV De smart van Nero	107
XV De strijd tusschen liefde en plicht	117
XVI De driekantig geslepen dolk	126
XVII De brandbrief	133
XVIII Nero bij zijne moeder	139
XIX De schaking	146
XX Pallas versmaad	150
XXI De ontvoering	153
XXII Moeder en zoon	157
XXIII De keerzijde in het gemoed van den Imperator	168

TWEEDE DEEL

DE MARTELAARS VAN HET CHRISTENDOM

I Saulus	173
II De HH. Maria Magdalena, Martha, Lazarus en Joseph van Arimathea	177
III De H. Petrus te Rome	184
IV Seneca onderricht zijn leerling, dat Agrippina de moordenares van Claudius is	191
V De wraak van Christina	197
VI Octavia en Christina	202
VII De giftbloem der dwingelandij	206
VIII Arme Octavia	213
IX De twee kinderen	218
X De verachte secte	223
XI Athene	228
XII Vlucht van Lucius	233
XIII De geheimzinnige gevangene	237
XIV Het feest van Bacchus	242
XV Op zee	248

XVI Een gastmaal ten huize van Sempronius Graccus	252
XVII De samenzweerders	257
XVIII De aanslag	267
XIX Het plan van Tigellinus	274
XX De eerste aanslag	279
XXI De moedermoord	285
XXII De kerk van Athene	293
XXIII De dienst der Goden	298
XXIV Het orakel van Delphi	302
XXV Het besluit	307
XXVI Nasporingen van Lucius	312
XXVII Vrienden in den nood	317
XXVIII Nieuwstijdingen	322
XXIX Een oproer	327
XXX De ontmoeting	331
XXXI De aanklacht	336
XXXII Het vonnis	340
XXXIII De volkswoede	344
XXXIV Octavia's besluit	349
XXXV Het plan van Poppea	352
XXXVI Arme Octavia	355
XXXVII Vervolging	361
XXXVIII Licht in den avond	366
XXXIX Romeinsche lijkplechtigheid	372
XL Rome in brand	377
XLI De plichtigen	381
XLII De Christenbeul	386
XLIII De HH. Petrus en Paulus	390
XLIV De H. Marcus	394
XLV De eerste vervolging	398
XLVI Het blijde wederzien	403
XLVII De fakkels van Nero	408
XLVIII De mismoed van Paulo	412
XLIX De straf	416
L In de arena	420
LI Een bruiloftsfeest	426
LII Wat Sempronia in den kuil der Christenen zag	434
LIII De marteldood	439
LIV De Kelten	445
LV In slavernij	452
LVI Plantinus in slavendienst	455
LVII Het brandmerk	461
LVIII Het oproer der slaven	464
LIX De marteldood	468
LX Het einde van een dwingeland	471

Men deed zelfs eene kamer in gereedheid brengen voor de ontvangst van een vrouwelijke gast.

Het afgodenbeeld Pallas. Athène.

Dit verblijf was echter was zoo ver mogelijk van Valeria's en Augusta's vertrekken verwijderd en daarenboven werd het slechts van het strikt noodzakelijke voorzien.

van dezen gloed de vuur'ge zonneshijf
 in 't oosten wel te voorschijn, doch zij is
 onzichtbaar, daar de vlammen van den brand
 zoo helder schitteren als waar' het dag.
 Het daglicht schijnt thans mat, doch het bestraalt
 dit treurtooneel met rossen, valen tint,

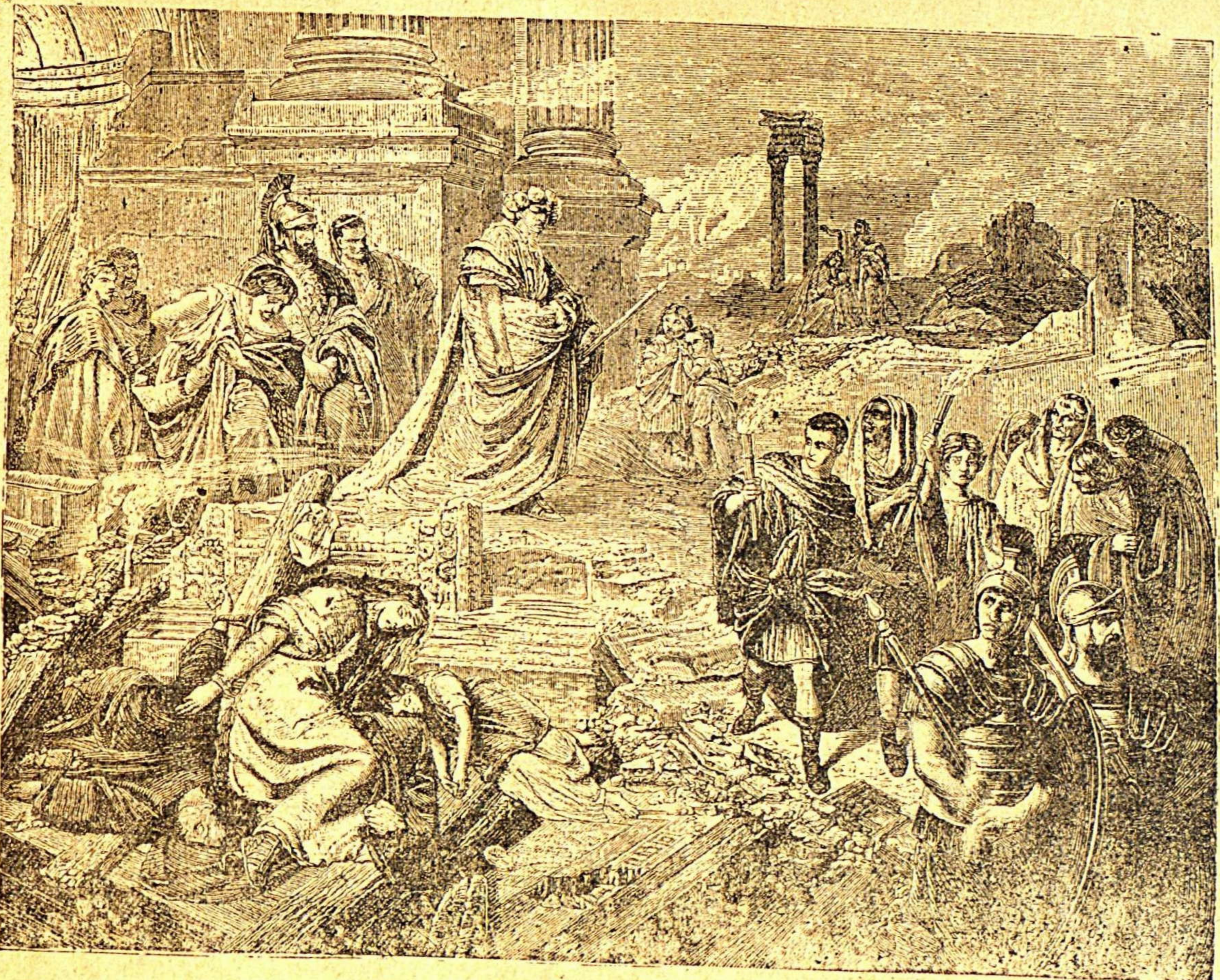

Nero zingend bij het zicht van het vlammend Rome.

en 's morgens staan de treurige ruïnen
 nog woester en verlatener dan straks.

Uit ingestorte tempeldaken steekt
 een godenbeeld soms hier of daar nog uit.
 Een zee van rook, en walm, en rosse vlammen
 golft over al die zwarte muren heen,
 waar hooge zuilen zwartgebrand zich heffen,

als waren zij geroepen aangestormd ?
Het is een schaar Bacchanten met den Moor

Nero op de puinhoopen van het brandende Rome.

aan i'hoofd, en in het midden van dien zwerm
wordt onder woest getier een treur'ge hoop